

[Rosing.]

Hvad kan grunden eller grundene hertil være? Der kan være mange, som vi ikke kan komme ind på alle i den korte taletid. Jeg kan kun nævne et par stykker.

For det første har vi pludselig og ganske uventet mødt en højt udviklet teknik og civilisation fra nyordningens begyndelse i 1950. Dengang levede vi ganske primitivt. Industrialiseringen og den kulturelle udvikling, som den danske befolkning gennem flere generationer jævnt har tilegnet sig, kunne vi indhente i løbet af en enkelt menneskealder, den omstilling, som ellers ville være 2-3 generationer. Dette er ikke alene en hård og ufordøjelig kost, det indebærer også større faremomenter for passivitet, mindre værds kompleksser og overfladiskhed, hvilket, og mere til, er tilfældet i dagens Grønland. Hvad kan man vente sig andet? For det andet og i nøje forbindelse med det førstnævnte måtte der — det gælder også for den kommende tid — sendes et hav af teknikere og håndværkere til Grønland, der skal lave alt for os. Resultatet: vi er blevet tilskuere. Grønland bliver en værdsat arbejdsplads for danskerne, også for arbejdsmænd hele året rundt, medens der er arbejdsløshed i grønlandske byer, og medens store årgange for alvor melder sig.

Som sagt er befolkningsekspllosionen en kendsgerning i Grønland, som i fremtiden kræver endnu større indsats på uddannelses- og beskæftigelsesmæssige områder oven i de store problemer, som vi endnu langt fra har løst. Her kan jeg understrege, at det ikke alene drejer sig om befolkningsekspllosion blandt de indfødte, men også blandt danskerne. F. eks. er Godthåb nu nærmest en dansk by, hvor de danske vælgere tæller 2.000, hvilket er flere end de grønlandske.

I 1960 var der omkring 2.700 danskere i Grønland, i dag ca. 6.000 statsansatte og private erhvervsdrivende, som i dag dominerer private virksomheder, samt afhoppere, medens grønlandske butikks- og kontoruddannede ikke kan få plads i deres eget land.

Imidlertid begynder man i forbindelse med problemerne vedrørende uddannelse og beskæftigelse for store årgange at tale om, at det vil være nødvendigt, at veluddannede grønlandere søger beskæftigelse her i landet. Vi ved, at enhver dansk borger har ret til at få beskæftigelse hvor som helst i riget, enten

han er dansker eller grønlander, det kan ikke ændres. Men sådan som udviklingen går, synes det, som om man stræber efter, om jeg så må sige en folkebytning, nemlig at danskerne okkuperer Grønland og jager uddannede grønlandere, som vi knytter de bedste forhåbninger til med henblik på vor fremtid, ud af det land, hvor de hører hjemme.

Hvad bliver konklusionen af det, jeg har redegjort for? Man kan ikke skabe et levedygtigt moderne samfund udelukkende ved hjælp af indført arbejdskraft. Vi slår arbejdslysten og arbejdsglæden ihjel hos den indfødte befolkning og fremmer yderligere udvikling af de negative tilstande, hvis vi fortsætter som hidtil. Det er klart, at vi i lang tid ikke kan undvære højt kvalificerede danskere. Derfor mener jeg, at vi alle må slå fast den politik, at alle arbejdsopgaver og funktioner, som indfødte kan klare og er uddannet til, udføres af indfødte, når lejlighed gives.

I licitationer vedrørende grønlandske anlægsarbejder her i landet må medtages en betingelse om, at der på visse fagområder antages grønlandsk arbejdskraft. Dette er alvorligt ment og nødvendigt. Jeg håber, at ministeren, som også er inde på spørgsmålet, tager det lige så alvorligt som jeg.

I øvrigt mener jeg, at når indflytningen fra de grønlandske bygder til de grønlandske byer skaber store tilpasningsvanskeligheder i Grønland, bliver problemerne ikke mindre af, at man samtidig flytter veluddannet grønlandsk arbejdskraft til Danmark. Erfaringerne har vist, at grønlandernes tilpasningsvanskeligheder her i landet er meget store.

Det andet spørgsmål er, om vi ikke kan lempe befolkningskoncentrationen, som indirekte tvinger folk til at flytte til byerne, hvor store tilpasningsvanskeligheder opstår og nedbrydende kræfter florerer. Jeg ved med sikkerhed, at mange familier ude i bygderne hellere vil blive dér, hvor de er, hvis bare de får lov til at bo i et bedre hus, men på grund af koncentrationspolitikken får de ikke lov til det. Koncentrationstankens baggrunde og fordele har vi teoretisk kunnet se, men har ikke kunnet kende ulempernes omfang; de er nemlig store.

To tredjedele af alle beboelseshuse opføres som etagehuse, så vi i dag lever meget tæt